

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap esellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitótéri cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla,**
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

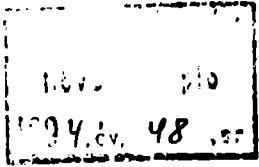
Kiadó- és laptulajdonos: **Györgyjakab Márton.**
Molnár Ákos a központban. Vitos Mózes Alcsikon.

Előfizetési felhívás

A

„CSIKI LAPOK”

1894. ÉVI HATODIK ÉVFOLYAMÁRA.

Ma mult el öt teljes éve annak, hogy a „CSIKI LAPOK” legelső száma napvilágot látott.

Ennyi idő csak úgy elvontan, magában véve is eléggé hosszúnak nevezhető; egy lapnak életében pedig, hol minden nap háromszorosan mondható, az öt év akkora idő, mely a „hosszu mult” elnevezésre bátran igényt tarthat,

A „CSIKI LAPOK” tehát a munkatársak odaadó munkássága és főleg a t. előfizetők jóindulatu pártfogása alapján a világ előtt bátran hivatkozhatik arra, hogy egy „hosszu mult”-ra támaszkodni jogában van.

A „CSIKI LAPOK” e multa hivatkozva, nem félhet a szégyentől, hogy hivatkozása közben talán odavethetné valaki, hogy mult és mult között különbség létezik; hogy van érdemtelt és érdem nélküli mult is, s hogy az előbbit a „CSIKI LAPOK”-nak maga részére vindikálni talán szabadságában nem áll.

Mert a „CSIKI LAPOK” legelső megjelenésekor közzétett programjához mindenkor hű maradt. A „CSIKI LAPOK” öt éves egész élete alatt egyenes, szókimondó volt mindenkivel és minden intézménnyel szemben egyaránt, s más célja soha sem volt, mint mindig és kizárólag a köznek szolgálni, a köznek érdekeit szerény teljességéhez mérten mindenkor előmozdítani, háttérbe szorítván mindig az egyesnek, a magán egyénnek érdekét és célját!

A „CSIKI LAPOK” igyekezett mindenkor lehetőleg csupán a csikvármegyei, vagyis helyi érdekű ügyeket megbeszélni s ez igyekezetében szem előtt tartotta folytonosan azt, mit minden évben programjában hangoztatott: kerülni azt, hogy olvasó közönsége világra szóló eseményeknek, az erre hivatottabb napi sajtó után, ismételt előtálatlására kárhóztassék.

A „CSIKI LAPOK” kiválóan szem előtt tartotta, hogy eleve csak a csikvármegyei érdeklő dolgok pertraktáltassanak, és a szomszéd vármegyék ügyei csakis akkor s abban az esetben, ha erre a lap kerete elég térrel bírna.

A tapasztalat megtanított arra, hogy Csikvármegyének annyi van a nagy közönséget közvetlenül érdeklő és érintő közügye, hogy nemcsak nem szükséges a szomszéd vármegyékkel is foglalkoznia, de sőt ha ezt tenni akarná sem lenne rá képes, mert a „CSIKI LAPOK” keretébe beilleszthető csiki közügyek is teljesen kitöltik az amugy sem túl bő keretet.

Epen ebből kifolyólag a jövőre nézve kötelezőnek ismertük fel, mikép már most jeleztük előfizetőinknek, hogy rendszeresen és állandóan az udvarhelymegyei közügyekkel is foglalkozni nem igérjük, mert ígéretünk beváltására saját ügyeink és ezeknek saját jól felfogott érdekünkben leendő megbeszélése amugy sem engednének teret.

Ez a helyzet tette kívánatossá, de egyuttal kötelezőszerűvé is ránk nézve, hogy a t. olvasó közönséggel tudassuk, mikép Udvarhelyvármegyével nagyon keveset foglalkozhatván, feleslegesnek, sőt a szélhámosság bizonyos kis fokának tekintendők, ha a „CSIKI LAPOK” homlokán még ezután is jeleznők, hogy Udvarhelymegyében is főmunkatársunk van, s e vármegye ügyeivel ennek daczára csak igen ritkán és nagyon röviden vagyunk kénytelenek foglalkozni.

Igen, de ha a „CSIKI LAPOK”-nak ez által némi vesztesége látszik bekövetkezni, szükséges más oldalon sokkal többet nyerni és a t. közönségnek többet nyújtani; ebből a célból a „CSIKI LAPOK” a jövőre biztosította magának azt, hogy eddigi munkatársain kívül újabb és tekintélyes munkaerők csoportosuljanak a felelős szerkesztő és a csikvármegyei eddigi főmunkatársak köré.

Midőn tehát a „CSIKI LAPOK” a jövő évtől kezdődőleg a fenn jelzett okból az Udvarhelymegye részéről eddig szerepelt Embery Árpád főmunkatárától megválni kénytelenítették, helyette a szerkesztőség több rendes munkatársat volt szerencsés megnyerni.

Ennek lett következménye tehát az, hogy míg a felelős szerkesztői teendőket továbbra is Dr. Bocskor Béla főszerkesztőnk fogja teljesíteni s míg Hochschild Lajos a gyergyói részekből lapunk főmunkatársa marad, addig az eddigi központi főmunkatársunk Vitos Mózes az alsíki főmunkatársi állást fogja jövőre betölteni, s helyette központi főmunkatársunkká a jövő évtől kezdődőleg Molnár Ákos eddigi belső dolgozó társunk leendő.

Ezen kívül a „CSIKI LAPOK” belső dolgozó társai maradnak: Bartalis Agoston, Lakatos Mihály s.-szerk., Benedek István, Sántha Simon stb.; levelezői maradnak és illetve lesznek: Antal József, Horoszu Ferencz, Konecz István plebánosok, Baka József, Baka János, Császár Nándor, Csiszér Pető, Éltes János, Józsa Sándor; végre pedig külmunkatársaink maradnak: Dr. Szilvássy János, Kovács S. János, Korber Imre, Kricsa Konrád, Kricsa Klára s még többen, kiken felül újabb megnyernünk sikerül Ugron Gábor, Molnár József és Györffy Gyula orsz. képviselőket, mi által a „CSIKI LAPOK” biztosítva lett arról, hogy öt éves multja után mintegy megdönthetlenné téve, folytassa megkezdett munkáját és teljesítse elvállalt kötelelességeit.

Egyebekben maradunk mindenben az eddigiekhez hűek, s ezennel új előfizetést nyitunk a „CSIKI LAPOK” VI-ik évfolyamára, melyet az 1894-ik évi január 1-ével kezdünk meg.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 4 frt. (Külföldre 6 frt.) Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethetni Györgyjakab Márton lapkiadónál; Kritsa Péter könyvkereskedésében Gyergyó-Szentmiklóson.

Dr. Bocskor Béla,
felelős szerkesztő.

Györgyjakab Márton,
kiadó laptulajdonos.

drb szinmű. A népkönyvtár alapszabályai értelmében megbízható, vidéki, nem köri tagok is vehetnek ki 14 napi időre, átolvadás végett, 4 krajczár használati díj mellett a könyvtárból könyvet, de minden további napra 1 krajczár fizetendő. A kör tagjai ingyen kapják a könyveket kiolvasás végett, rendes tagsági díj 1 frt 50 kr. A kör tagjai lehetnek vidékiek is. A pénztár 150 frt tőke és 20 frt pénztári maradékkal zárattott le. Jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott fűtisztelendő Tompos Mátyás kaáli plebánosnak a Képes Csáládi Lapokért, Sándor Gergely festőnek három kötetből álló regényért, Bóke Józsefnek 5 frt alapító tagsági díjért, Ficzus Józsefnek egy szoba-tekeasztal és 12 drb fali gyertyatartóért.

Az olvasókör tisztikara, tekintettel arra, hogy községeink a keleti kárpátok egyik völgyében, a magas székely havasok között, keleten hazánk határkövénél, az oláh határszélén fekszenek, a hová még a muszka kozák is másténap alatt átlóvaogolhat; és tekintettel arra, hogy községeinknek számot tevő része megfordul Oláhországban, a honnan a munkásnép olyan szellemmel tér vissza, hogy ha egy idegen ember őket mulatás közben figyelemmel kísérné, azt mondaná, hogy ennek a népnek nem Budapest, hanem Bukurest a fővárosa:*) ezen az uton is figyelmébe ajánlja az érdekelte közönségnek ezen kettős intézményt, mint olyant, mely a hazafias nemzeti szellem fejlesztésének eszköze.

Tisztelettel: Márton Károly.

A ditrói községi elöljárói választás.

December hó 22-ére volt kitűzve Ditróban a községi tisztújítás, mely alkalommal a szavazás elrendelése után a választók rendkívüli nagy tömegben jelentek meg, azonban a legnagyobb részük a kortések itatása következtében ittas állapotban volt s e miatt a szavazatszedést csak nagy bajjal lehetett folytatni.

Az érdekeltek a szavazás folyamán ismételt panaszt emeltek, hogy az itatás a közeli korcsmákban, sőt az utcán is szakadatlanul folyik, a korteskedés által pedig az előteremben, hol 2-300 ember volt egyszerre jelen, a választópolgárokra befolyás gyakoroltatik. A főszolgabíró több ízben figyelmeztette őket a tisztességes, higgadt magatartásra, de figyelmeztetésének semmi hatása se volt. A láрма s a rendetlenség nöftön nőtt s d. u. 3¹/₂ órakor a két csendőr mellé még 3-at rendelt elő az elnök. Közülük kettő a láрма korlátozása és a korteskedés meggátolása végett az előszobában állítottatott fel.

Ennek azonban az ellenkező hatása lett, a tömeg még jobban kiabált s dühöngeni kezdett hangosan adván kifejezését annak: „nem kell nekünk csendőr! szét kell tépni a csendőröket“

Hiába iparkodtak a csendőrök az előszobába gyűlt tömeget bár meggyéríteni, ez nem sikerült; mert ha ki is mentek innen, az udvar felől bekerültek s az ablakon át újból a szobába mentek, közben hangosan folyt a kiabálás: „le kell fegyverezni a csendőröket!“

Ugy 4 óra tájban, midőn már 250 választó leszavazott, a főszolgabíró a választást a rendetlenkedés miatt felfüggesztette.

*) Talán ennyire meg nem fajult el a székely vér! Szerk.

melyről majdnem megfellebbeztem. A rövid szoknyát meghonosítottam a vendéglőkben és korcsmákban is. Meg kellett tennem, mert a vendéglősök azt írták a kérelmükben, hogy a fene lányok nélkül éhen halnának. Ezek különben nem az én találmányaim, én csak szaporítottam őket s állásokban megerősítettem. Van most itt sok oly éden, hol Adám alul a 17 éven. Sőt egyszer másszor én is elszenderedtem a mellett karokban; igaz, Éva mondogatta: Mit ér az olyan álom, amikor Adám már 93: — de kortársaimnál jobb nem akartam lenni.“

„Hanem azt feltettem magamban, hogy az életben sokkal szigorubb leszek, mint a szinpadon. Az anyatyuk nem őrzi jobban a ragadozó madár ellen csirkéit, mint én őríztem a társadalmi erkölcsöket a nagy városi szokások ellen. És tekintetben büszkén hordhatom homlokomat. A divat erőszakos hódítása sok bajt okozott ugyan s Bécsből és Pestről sok tarka selyem alsó szoknya lopozott be minden éberségem dacára, de ha már itt voltak, el nem kobozhattam; sőt minthogy oly szépen kértek megtanítottam őket arra is, miképen kell nagy városias kecsességgel látni engedni a „fin de siecle“ napjaiban, hogy e kérést megtagadjam Gyergyóban! Különbben is ez a kis kokettiség nem tartott sokáig, mert a krinolin szele Gyergyót is meglegyintette s a sleppet száműzte a krinolinál — persze még abroncs nélkül. Örvendek, hogy ki kell mondom, mert a krinolin világtól irtózom. A nők dicséretére legyen mondva az is, hogy a szépitőszerek és párfümkök a patikában és boltokban majd nem mind meg romlottak, még a puderbe is bele károsodtak. Eléggé festi, szépití az arcot itt a jó levegő.“

„Mit tettem még? A takarékpénztárak számát egygyel megzaporítottam, a részvényeseknek

A még jobban feldühödött tömeg ekkor a csendőrök s a bizottság ellenében fenyegető állást tanusított, úgy, hogy a csendőrök a fegyver használatára készen állottak; a főszolgabíró ekkor valóban életének kockázatásával a tömeg elé állott, s kérve ezt az eloszlásra s figyelmeztetve arra, hogy óvakodjanak minden oly kihágástól, melynek sok ember élete áldozatul eshetne; azonban ennek se volt semmi foganatja. Kari Károly őrsvezető szuronyát ismételtelen megragadták, de ő ezt kirántotta a kezéből s mindennek dacára megtartotta dicséretre méltó higgadt és tapintatos magatartását és fegyvert nem használt s nem használtatott.

A tömeg rajongása s kiabálása, hogy nem kell csendőr, szavazzunk! egyre tartott s a főszolgabíró a csendőröket a szavazatszedő szobába rendelte vissza; ekkor a nép a szobának mind a két ajtaját elállotta, hogy onnan senki el ne meheszen s fenyegetőleg kiáltotta: „szavazzunk!“ Ezután 3 csendőr az előszobába, 2 pedig az udvarra nyíló ajtóhoz állítottatott szurony szeptezve és lövésre készen s az elnök újra felhívta a népet az eloszlásra s a nyugodt viseletre. Erre azonban még nagyobb lett a fenyegetés, s a lázongás még jobban elfajult: a választók a szavazatszedőszoba ajtaját bezárták s összetörték; de az elnök és csendőrök még erre se veszítették el higgadságukat s ennek, valamint a többszöri kérésnek anynyi eredménye mégis lett, hogy csendesedni s némelyek oszlani kezdtek, sőt az elnököt éljenzették is. Végre 1¹/₂ órai küzdelem után az elnök az udvarra vezető ajtón eltávoztatott s megtehlte intézkedéseit a további esetleges zavargás megakadályozására, s a rend az új folyamán nem is zavartatott meg. Sajnálatos dolog, hogy Ditróban az ilyen zavargás a tisztújítások alkalmával rendszer szokássá kezd válni s most már odáig jutott az állapot, hogy az új választás megejtéséhez katonaságot kérnek. Célszerű lenne, hogy azon jelölt, ki az itatáshoz folyamodik, vesztése el választói jogát, hogy ne is jelöltesse. A zavargók közül négyet bekisértek a járásbíróshoz s valatásuk meg is kezdődött és igen sok választóra terhelő vallomást tettek. Együttal felemlítjük, hogy Remetén 23-án volt a tisztújítás, mely példás rendben folyt le.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Boldog újévet kívánunk a olvasóközönségnek!

— Eljegyzés. Dragoi Liviusz csikszeredai m. kir. pénzügyőri biztos f. hó 24-én Csik-Lázárfalván eljegyezte özv. Madár Imréné született Miklósy Anna urnőt, Miklósy József nyug. törvényszéki bíró és csikmegyei nagybirtokosnak leányát.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Nagy Domokos oklándi kir. járásbírósi aljegyzőt, Nagy Sándor helybeli ügyvéd ücscsét, ki az itteni kir. törvényszéknél több éven keresztül mint joggyakornok működött, a kézdívasárhelyi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki. Szerencsét kívánunk a már rég megérdemelt előléptetéshez.

— Szolgabírói választás. A felsikí főszolgabírósnak városunkba való áthelyezése folytán az adminisztráció könnyebbé és gyorsabbá tétele

us osztalékot adtam, no aztán az ügyvédeknek bőven pert. Soknak megkészsereztem a vagyonát, lovait, ökreit. Emeltem egy-két szép házat is, adtam egy-egy tervet a gy.-sztmiklósi polg. iskola új épületéhez s a református templomhoz. A jótékony célokra sikerült fillérestéyleket, fényes estéyleket s koncerteket rendeztem.“

„De még csak egy-két percz, s tizenkettőt üt az óra, sietek megírni végrendeletemet is, mely nagyon rövid.“

„Végrendeletem végrehajtásával megbízom utódomat, az 1894-ik évet.“

„Az én elődöm, az 1892, rám hagyta a képviselőjelöltek ígéreteinek a teljesítését; de erre képtelennek éreztem magamat, s egyebet nem tehetek, mint én e szép ígérek megvalósítását utódomnak hagyom. Valamint reá hagyom azt is, hogy a gyergyói kórház részére fizesse ki azt a bizonyos 1000 frtot, melyre én szintén képtelen voltam.“

„Építtesse fel utódom a gyergyósztmiklósi polg. fiúiskolát, a ditrói kath. és a sztmiklósi reform. templomot.“

„Adjon Gyergyónak vasutat és készítse el a libáni utat.“

„Adjon utódom a „Csiki Lapok“-nak több előfizetőt, mint én.“

„Végül hálám fejében fogadja el tőlem azt a tanácsot: fordítsa hasznára tapasztalataimat a tegeyen több jót, mint én.“

Decz. 31-én, éjfélkor.

1893-ik év.“

Az emlékiratban ennyi van írva Gyergyóról, melyből láthatjuk, hogy a szegény megboldogult ó-évben meg volt a jó akarat. De meghalt a király, éljen a király s legyen üdvözölve az új királyi felség, az 1894!

czéljából szűkegessé vált, hogy ezen hivatalhoz még egy szolgabírói állomás rendszeresíttessék. Az új állomást vármegyénk törvényhatósági bizottságának mult hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlésében töltötték be. Az állásra Szász Lajos városunk rendőrkapitánya és Bocskor Antal közigazgatási joggyakornok pályáztak, kik közül 21 szavazattöbbséggel Szász Lajost választották meg, ki a hivatalos esküt nyomban le is tette. Szász Lajosban városunk egy szorgalmas és tehetséges tisztviselőt veszített; ennek dacára megválasztásához mégis a legőszintebben gratulálunk, annál is inkább, mert most már szép képzettségéhez méltó munkakört nyert.

— Törvényhatósági közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága 1893. december hó 30-án tartotta meg évnegyedes rendkívüli közgyűlését. A gyűlés lefolyásáról tárgyalalmaz miatt csak jövő számunkban adunk tudósítást.

— A kereskedő bál. A farsangot városunkban — a mint eddig tájékozva vagyunk — a kereskedők és a kereskedő ifjuság bálja fogja megvívni. A bál január hó 13-án a „Csillag“ vendéglő nagytértermében tartatik meg s annak tiszta jövedelmét jótékonycélra, a helybeli szegény gyermekek felruházására fogják fordítani. A rendezőség, melynek élén Gál József (elnök), Harry Géza (alelnök), Szabó Miklós (pénztárnok) és Albert Balázs (ellenőr) állanak, a legfigyelmesebb körültekintéssel mindent elkövet arra nézve, hogy a megjelenő közönség igényei teljesen ki legyenek elégítve. Az eddig megtett intézkedések már előre is jelzik, hogy a kereskedők bálja egyike lesz az idei farsang legkedélyesebb multságainak. A helybeli nyomdában kiállított izléses és díszes meghívók már szét is vannak küldve. A mint ezek jelzik: személyjegy 1 frt, családijegy 2 frt 50 kr. A bál kezdete zónaidő szerint 8 órára van kitűzve. Előre is megvagyunk győződve, hogy e tekintélyes testület első felkérését anyagi tekintetben is a legszebb siker fogja jutalmazni. Félreértések kikerülése végett a rendezőség kijelenti, hogy ezen bál, már a jótékony célra való tekintettel sem lehet oly fényes, milyennek azt némelyek híresztelik, sőt ellenkezőleg, jelszó: Egyszerűség!

— Szemvizsgálat. Lapunk mult számában ezen czimen közölt híreinkre vonatkozólag illetékes helyről vett felvilágosítás alapján kijelentjük, hogy a vizsgálat nem több, hanem csak egyetlen egy növendéken konstatálta a trahomát s a veszedelmes baj ennél is csak a legszelidebb alakban jelentkezett.

— Jótékonycélú előadás. A csikszentmártoni olvasókör a kör helyiségének beburorozása javára január hó 6-án szini előadással egybekötött táncvigalmat rendez. Előfoglalják adni Szigligeti Edének „A cigány“ című 3 felvonásos népszimfóját. A szerepek a következőképen vannak szétosztva: Várszegi — Jakab János, Kurta — Bodó Dénes, Gyuri — Balázs András, Márton, parasztgazda — Pálffy András, Rebeka, felesége — Résege Anna, Zsiga cigány — Birta József, Peti — Péter Balázs, Rózi — Sárossy Antalné, Ferke, urasági hajdu — Kőmény István, Kisbír — Gábosi József, Kondorné — Sándor Róza, Sári — Albert Katicza, Panni — Résege Berta, Erzi — Bardóc Agnes, Nász-nagy — Sárossy Antal, Egy öreg — Albert Mihály, I. vőfély — Benedek István, II. vőfély — Albert József. Az előadásra a helyi lakosok a következőképen lettek megállapítva: elsőrendű zárt-szék 60 kr, másodrendű zárt-szék 50 kr, harmadrendű zárt-szék 40 kr, állóhely 30 kr, gyermekjegy 10 kr. A bálra: személyjegy 70 kr, családijegy 1 frt 50 kr. A szini előadás kezdete 6 órakor. Csik-Szentmártonon, mint Alcsik központján a pár év óta kezdeményezett helyes irányú társadalmi mozgalom folyton élénkebbé válik s igazán méltó arra, hogy a közel vidék intelligenciája megfelelő támogatásban részesítse. A kitűzött mulatságot ajánljuk a közönség figyelmébe.

— A gyergyószentmiklósi Hilária karácsony első napján az őrm. szertartásu templomban a misén 6 gyönyörű miseéneket énekelt. Mind a hat ének nagyon jól sikerült s kedvező véleményt mondtak e fellépéséről is, legjobban tetszett azonban a „Nagy imakar“ művészi szabású ének mely a hallgatókat gyönyörrel és ihlettel tölté be.

— Előfizetőink figyelmébe. Mai számunkhoz mellékelve küldjük t. előfizetőinknek Vitos Mózes munkatársunk „alírási felhívását“ azon kéréssel, hogy t. előfizetőink a maguk körében minél többekkel aláírva, kegyeskedjenek a lehető rövid időn az aláírt leveket kiadóhivatalunkhoz, mihez alkalmazkodás végett visszaküldeni.

Felkérjük azon tisztelt olvasókat, a kik lapunkat megtartani nem szándékoznak, jelen számot visszaküldeni sziveskedjenek, mert lapunk 1200 példányban jelenvén meg, igen költséges lenne a felesleges példányok tovább való nyomtatása. A vissza nem küldött példányokat az illetők által előfizetetteknek fogjuk tekinteni, s tovább is küldjük a lapot.

C S A R N O K.

Az asztrákán sapka tragédiája.

X. ur csinos fiu, különösen mikor bajusztát hegyesen kipödrí, ajkain örökös mosoly, a megelégedés mosolya játszadozik, a világot mindig rózsaszinben látja, mint azok szokták, kik magunkal teljesen megvannak elégedve s mikor valódi finom egér szőrméből készített hullámos fényű asztrákán sapkáját felteszi, igazán nem cserélne senkivel. Egy hibája azonban mégis van s ez az, hogy midőn csecsemő álmait aludta, bölcsőjénél Ámor istenke örködött. Innen van aztán, hogy X. ur a szépnémnek hódoló tisztelője, mint egy középkori spanyol lovag. Szereti az árnyas erdőt, a csendes ligeteket, a sűrű berkeket, a komlóval befutott lugast, a gerle szerelmes bugását, a hold szende fényét, mindezeket azonban csak akkor, hogy ha társa van a gyengébb nem tagjai közül, kivel egy-egy kis idillt rögtönözhet. Pár nappal ezelőtt, egy szép holdfényes éjszakán füleit a csikorgó hideg ellen az asztrákán sapkával kellően biztosítva, kalandra indult. Rövid menet után a helyszínére érkezett. A kissé magasan fekvő ablakon megadta a szokásos jelt a szerelmi suttagás paradicsomi gyönyöreinek reményében türelmesen várta. Rövid idő múlva az ablak megnyílt, a várt puha kacsók helyett hatalmas szőrös kéz jelent meg, melynek mutató ujján a roppant pecsétgyűrű fejevel befelé volt fordítva. X. ur gerjedelmes állapotában mindezt nem vette észre. Ajkait beszédre nyitá s gyöngéden susogá: Sokáig várakoztattál ked . . tovább azonban nem folytathatá, mert egy hatalmas csattanás . . és az asztrákán sapka a földre röpült. E közben megnyílt a kis kapu s a házi komondor mint egy felbőszített oroszán adáz dühvel rohant X. urra. X. ur nem igen ke-reste a váratlan meglepetés magyarázatát, hanem egy szomorú pillantást vetvén az asztrákán sapkára, fntó lépésben elinált. A komondor egy darabig üldözte, de észrevevén, hogy X. ur az osztrák armádiában szolgált, a további üldözéssel felhagyott és visszatért. A ház előtt fekvő asztrákán siphát körül szaglászta s azután két első lábát a sapka nyílásába feszítvén, egyetlen rántásra két darabra hasította, úgy, hogy a drága jószágot csak a legteteyén tartotta össze egy kis darab. A már lecsillapult komondor a felhasított siphának egyik csücskét szájával megragadván, mint egy diadalmi zászlót lobogtatva, vágatott az udvarba. Azt mondják, hogy az éjkirálynője, az ezüst fényű hold pártfogója a szerelmeseknek, pedig ez nem igaz, mert én — ki a jelenetnek véletlenségből szemtanuja voltam — láttam, hogy a tányérképű bold X. ur szomorú történetén gunyosan mosolygott; jóindulatu pártfogó ezt nem szokta tenni.

I R O D A L O M.

Előfizetési felhívás

az erdélyi részek legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilapjára: az „Ellenzék“-re
Az ny évnegyed közeledtével előfizetést nyitunk az „Ellenzék“-re.
Lapunk politikai irányának és társadalmi tevékenységének felsorolásával nem untatjuk olvasóinkat, csupán annyit jelentünk ki, hogy ahhoz a multhoz, melyet eddig követtünk, s a melyben minket előfizetőink annyi lelkesedéssel támogattak, ezután is hives maradunk. Hazánkat nemzetünkét hiven, önzetlenül és függetlenül szolgáljuk.
Kérjük olvasóinkat, hogy terhes munkánkban legyenek segítségünkre, mert csak a közönség támogatása biztosítja törekvéseink sikerét.
Az „Ellenzék“ előfizetési ára:
Egy évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy óra 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési pénzek a mellékelt utalványon Kolozsvárra, az „Ellenzék“ kiadóhivatalának küldendők.
Az „Ellenzék“ kiadóhivatala.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Budapest. Indítványá egész terjedelmében lapunkban közölhető, a mellé csatolt alapszabályoknak, minthogy egész terjedelmében 1891-ben lapunkban nemcsak közölve lettek de külön kiomatban is sokszorosítva Csikmegye minden községének több példányban megküldettek, lapunkban való ismétlését nem látjuk indokoltnak: a lap keretén kívüli többszörösítése iránt a kiadóhivatallal kérjük magát érintkezésbe tenni.

Szám 4846—1893.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csikmegye végrehajthatónak Moldován Tódor és társai végrehajtást szenvedő elleni 487 frt 12 kr tökékövetelés iránti végrehajtási ügyében (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró) területén lévő Felső-Tölgyes I-ső rész 22. sz. tjkvben 1—7. rend 89., 172., 173., 192., 193., 197₁., 197₂., 197₃., 197₄., 218₁., 218₂., 227₁., és 227₂. hrszokra az árverést 618 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi január hó 17-ik napján d. e. 9 órakor Tölgyes község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozóik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagy készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1893. évi október hó 25-ik napján.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Köllő Ignác
kir. aljárásbíró.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAP 1894. ÉV FOLYAMÁRA.

✱ Megjelen minden vasárnap, diszes kiállításban, tetszetős borítékkal ✱

A „Képes Családi Lapok“ a legelterjedtebb, legdiszesebb s legolcsóbb képes hetilap, a mely szívet és lelket nemesítő, hasznos és ismeretterjesztő olvasmányokat nyújt a magyar művelt olvasóközönségnek.

A „Képes Családi Lapok“ a legmagasabb irodalmi nivón álló lap, mely körül nemzeti irodalmunknak első rangú írói és írónői tömörülnek; így az 1894. évi első szám következő íróktól hoz közleményeket: JÓKAI MÓR „Hogy is volt ez a dolog?“ (Beszély), BENICZKY BAJZA LENKE: „A sors koczkája“ (Regény), TÖLGYESI MIHÁLY „A gyémánt gyűrű“ (Humoreszk), P. CSORBA ÁKOS „A Bosporus partján“ (Rajz), STILLER tanár: „A füzöröl“ (Orvosi czikk) stb. stb. Közleményeket irtak e számba: KOMÓCSY JÓZSEF, VARSÁNYI GYULA, FELEKI SÁNDOR dr. A regény mellékletet LAUKA GUSZTÁV írta: czime: „Pásztor-tűz és lidércfény“. — A képek az új év alkalmából valók s igen találó rajzok. A mi különös érdeket kölcsönöz e számnak az, hogy az abban megjelent közlemények íróinak arcképeit s sajátkezű aláírásait is veszi az olvasó.

A „Képes Családi Lapok“ évenként, a szövegbe nyomott több regényt ad, elsőrangú írók tollából.

A „Képes Családi Lapok“ két hetenkint megjelenő melléklapja, a „Hölgyek Lapja“ háztartási és divatrészszel ellátva, teljesen nélkülözhetővé tesz minden más divatlap tartását.

A „Képes Családi Lapok“ a fentebb említett szöveg között megjelenő regényeken kívül évenként, több önálló, eredeti, beköthető regényt ad jutalmul előfizetőinek.

S mindezen előnyök daczára, a „Képes Családi Lapok“-nak a „Hölgyek Lapja“ című divatlappal és Regénymelléklettel együtt, előfizetési ára csak egész évre 6 frt, fél évre 3 forint, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalához Budapest, Nagykoroná-utca 20. szám küldendők, a mely kívánatra mutatványszámokat díjtalanul küld bárkinek, ha az iránt levelezőlapon megkerestetik.

A ki az egész évre csilló 6 forintnyi előfizetési összeget 80 kr csomagolási és postaszállítási díjjal egész évre beküld, annak 4 regényt, a ki félévi 3 frt előfizetési összeget 40 kr csomagolási és postaszállítási díjjal küld be, annak 2 regényt, s a ki 1 frt 50 kr negyedévi előfizetési díjjal s 20 kr csomagolási és postadíjjal egyszerre küld be, egy eredeti regényt küld ajánlva és díjmentesen jutalmul a kiadóhivatal.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala.
Budapest, V., Nagykorona-utca 20.

3—5

Nincs gazda, nincs község vagy egyházmegye, kik ha nálam rendelnek, előnyben ne részesüljenek bárki ajánlatával szemben!!

Ajánlok kerülő, Vidats, Gubitz és Sack féle ekéket. Hegyvidéki váltó és két testű, váltva forgató iker ekéket. Láncc boronákat, két vagy három tagu részut boronákat. Kézi és löerejű, szörva és sor-vetőgépeket. Legújabb kaszáló- és aratógépeket, kévekötovel és a nélkül. Kézi, löerejű és gőz-csöplőgépeket. Szénalorgató, gyűjtő és sajtolókat. Járgány vagy gözzel hajtható egy- és kétköví őrlo malmokat szitaszerkezettel.

Szeeskavágókat 2 késsel 30 frtól 60 frtig, ugyanaz dobrendszerű 3 késsel 35 frt, 4 késsel 40 frt.

A legújabb téglá, cserép és agyagcso sajtoló gépeket, egy vagy két lö, vagy gőz általi hajtásra, mely óránként 200—1000 téglát készíthet.

Szeszgyárok teljes berendezéséhez szükségeltetek. Most már tökéletesen kijavított és teletöltés mellett adható petrolum- és benzín-motorokat 2, 4, 6, 8, 10 lóerőre, a melyek gépész nélkül óránként és lóerőnként 5-től 7-ig fogyasztanak.

Tűzmentes és betörés ellen biztos pénz- és okmány-szekrényeket. Valódi Wertheim-kasszákát:

Nro 0	0 fél	1-es	2-ös	3-as	4-es	5-ös
70 frt,	85 frt,	100 frt,	120 frt,	140 frt,	160 frt,	180 frt,

mindenik b é r m e n t v e szállítva.
Templom berendezéseket és forgatható vaskoronájú harangokat, az orgona hangjai szerint hangolva és egészen kovácsolt vasból készült harang-állványokat, bérmentesen bármely községnek tornyában felállítva, a harang réznek kilóját 1 frt 70 krért számítva.

Tűzoltói fecskendőket, személyi felszereléseket és egyéni ruházatok, a községi köteles tűzoltók részére előirt szabályok szerint u m.: borsapkát 90 kr, karóvet 25—40 kr, sisakot 2—3 frtig, riadókürtöt 3 frt 50 krtól 5 frtig, jelzősípokat stbiket rendívil olcsó árban, valamennyi budapesti szállító árainál sokkal olcsóbban!

RIEMER EDE,
Első Székely Gép- és Tűzoltószerék raktára Székely-Udvarhelyen.

Arjegyzékek, minták és költségvetések bérmentesen küldetnek!

K A R C Z O L A T.

Államfogy.

— Irta: MOLNÁR ÁKOS. —

Mikor kimondta reám a bíróság a 4 napot, s én beleenyagodtam, azzal a lemondással tettem ezt, hogy négy nap ki lesz törölve az életemből! Megfosztva a társaságtól, napi foglalatosságaimtól, a szabad mozgástól, az isteni szabadságtól, s be-rekesztve szűk falak közé, br!!! már előre bor-sódzott a hátam!

Sokáig gondolkodtam, hogy ne a szegedi áll-
lamfogházban töltsém-e ki időmet, hol esetleg ismerős cimborákra is akadhatok, vagy a csikszere-
redai fogházban vegetáljam át azt a 4 napot.

Ebbeli aggodalmaimat végleg eloszlatta dr. Andreánszky Jenő barátom és államfogy kolle-
gámnak a Budapesti Hirlap tárcza rovatában meg-
jelent cikke, a melyből bölcsen kiveltem, hogy a szegedi államfogház viszonyai bizony nem felel-
nek meg annyira a mai kényelmi igényeknek, hogy azért érdemes volna — pláne ilyen kutya hideg-
ben — oda utazni. Így szántam rá magam arra, hogy megírtatam a csikszere-
redai kir. törv. fog-
házat „k i s e g i t ő á l l a m f o g h á z” czímmel, s ha másképp nem: hát át alszom azt a négy éj-
szakát!

Idegesen csomagoltam be kézi táskámba 2
gallért, egy kézelőt, aztán „Római jogot”, Schop-
penhauert, Marlitt „Aranyos Erzsikéjét”, — s tud-
om is én még miket; — becsengettem az irodába
Julist s az ablak felé fordulva, háttal Julisnak,
kiadtam a rendelést, hogy az ágyneműimet cso-
magolja össze s aztán mikor sötétedik, hozza
fel . . . vigye fel . . . azaz, hogy
. . . vitesse fel!!! . . . roppantul resteltem
kimondani, hátra nem mertem volna nézni egy vi-
lágért, éreztem Julis kíváncsi szemének hatását,
hát még ha kimondom! de meg kellett lenni: do-
bolni kezdtem az ablaktáblákon s végre kiejtettem,
nem, kinyögtem a rémes szavakat: Julis, legyen
szives és vigye fel . . . i igen vigye fel . . .
a . . . a . . . fogházba!

Megtörtént . . . ezen kijelentésemet pár
másodpercnyi csend követte, s csak Julisnak el-
fojtott zokogása hallatszott. Párszor megkísérelte
a szólást, de a csuklás torkán akasztá a szót.
Végre is ennyit tudott mondani nagy fuldokolva:
hát az urfi dutyiba megy?

Jónak tartottam ezen indiszkrét kérdést vá-
laszolatlanul hagyni s a Julissal való konverzációt
lehetőleg szűkkörre szorítani, már csupán azért
is, mert az az átkozott rossz természetem van:
hogy ha valakit alsó oktávákban hallok érzékeny-
kedni, ugy én bizonyonyal 1—2 oktávával feljebb
kezdem akkompagnirozni. Julis tehát szólóban foly-
tatta érzékenykedéseit s hogy amugy is deprimált
kedélyállapotomat ne keserítsem: vettem kala-
pomat, sétabotomat s a madarászból kedvencz
kouplettemet füttyörészve neki indultam a . . .
a . . . a . . . dutyinak!

Igen szives emberek fogadtak, — a fogházfel-
ügyelő ur azt kérdezte előttem a kir. ügyész ur-
tól németül — talán azért, hogy én meg ne értsem —
hogy milyen munkára alkalmazzon?

S mikor az ügyész ur kijelentette előtte, hogy
engem nem lehet munkára kötelezni és velem mint
államfogylyal kell bánnia, erre a fogházfelügyelő
ur. szőke bajusza 2-szer megrándult, a miből én
azt következtettem, hogy ezen kijelentés nem esett
innyére. Valószínűleg kedve lett volna engem is
munkára kommandirozni s körülbelül saját magam
részére egy kosarat megkészíttetni, mit annak
idejében azon anyós jelölt aaszonyaságtól fogok
kapni, kiknek izlését megnyerni szerencsés nem
lehetek.

A felügyelő ur e perctől barátságosabb lett,
sőt annyira kitüntetett előzékenységgel: hogy a
nekem szánt czellába, a felügyelői irodába az első
belépésrei jogot udvariasan rám ruházta.

Bent megismerkedtem az őrmester urral is,
ki hatalmas körszakálla és bajuszszával, férfias
szép természetével, örökös mosolygó arczával azonnal
megnyerte legmagasabb államfogylyi tetszésemet.
Meg is hívtam nyomban estére egy barátságos
theára, a mi mellé Tóni barátom gondoskodása
harapni valókat is juttatott.

A párolgó thea mellett aztán volt szives az
őrmester ur olyan rablógylkossági históriákat el-

beszélni, a milyenekkel annak idejében dadám
ijjesztetett; annyi különbséggel, hogy ezek az
életből merített tények valának, már a mennyire
elbeszéléseinél az őrmester ur huszár voltát is te-
kintetbe kell vennünk.

Egy nap így a fogyoly életből eltelt minden
nevezetesebb impresszió nélkül. Megtudtam, hogy
61-en vagyunk ide bent, s a kollegák között van
gyilkos, rabló, tolvaj, gyújtogató stb. szóval igen
szép társaság, pardon! kifeleltem még a keretből
két sikkasztásért elítélt intelligens urat is, a kik
azon kiváltságos megtiszteltetésben részesülnek,
hogy a kir. törvényszéki irnok urak nagy restán-
cziáit hivatva vannak ledolgozni. S hogy a kün-
tetendő cselekmények minden neme képviselve
legyen, csak én hiányoztam: a párbaj vétség miatt
elítélt államfogyoly!

Az őrmester ur mielőtt távozott volna a
thea-estélyről, előzékenyen figyelmeztetett, hogy
lefekvés előtt talán jó lesz, ha a friss levegőn sé-
tálok egyet, mert mint mondá: „itt mindenütt
szabad járkalni, a hol csak tetszik, — a talon
belül!”

Megköszöntem a bizalmat, de nem vettem
igénybe e szabadságot, hanem lefeküdtem azon
vérmes reményekkel, hogy Morpheus kegyes lesz
gyermekének fogadni, s mint dédelgetettjét a jót-
tevő álom boldogságában részesíteni; — esalódtam!

Nem jött álom szemeimre, az ör egyhangu:
kip! kop! kop! kop! lépései oly tompítóan hatot-
tak idegeimre, hogy szemeimet lecsukni se birtam.

Mikor az ör távozott körüljárni a fogházat,
megörvendtettem, — paplanomat fejemre huzva,
ásításokkal igyekeztem Morpheus protektorom figyel-
mét magamra vonni, — de hiába minden törekvés,
mert a kip, kop, kop, kop most az emeletről még
kisértetiesebben hangzott s már szentül hittem,
hogy az államfogyoknak ez a büntetés van ki-
szabva: nem szabad aludni!

Nagy sokára aztán, mikor az ör is megunta
rendes kopogását s felmelegedés végett az őrszo-
bába bepillantott: elszenvedtem, hogy rövid 1/4
óra után az ismétlődő kip, kop, kop, kop által újra
felriasztassam s fél álomban lévő fantáziám a kö-
vetkezőket láttassa velem: rab voltam, sötét, mély
tömlőz fenekére dova; hideg szalmán éreztem
magamat, mely zizegve rezzen össze, ha mozdulok,
a nyirkos fal kellemetlen hideget lövel durva rab-
pokróczomon át, — ott — ott a sarokban . . .
valami mozdulatlan tömeg fekszik s felém sóhajtja:
Gyilkos! Gyilkos!

Felénken huzom összébb magamat, érzem a
hideg verejtéket homlokomon megfagyni, de hah!
mi az? ott, ott . . . az a mozdulatlan test felém
jön, érzem, közelg, kip-kop-kop kop! Felébredtem,
az ör egyhangu kopogása, csak ez teremtette a
képzelődést, érzem! ágyamban vagyok, szó sincs
ama rettentő képről!

Az ör tovább kopog, most ismét távozik,
felmegy a lépcsőkön, már csak visszhangja hallszik
a tompa lépéseknek, csend van, mély csend kö-
rülöttem, ott a sarokban illatos fenyő terjeszti
árait egy kerti pad fölé, a cserebogár zümmögve
ütődik a hegyes, hosszú tülevelekbe, most egy
gyenge nyári szellő meglebbenti a fenyő koronáját,
a fuvalom végig zizegteti a leveleket s a meg-
rezzent levelein egy ezüstös fényugár ütö-
dik keresztül, melyen át kíváncsian kandikál be a
hold, meglopja a szerelmes pár örök titkát, a kis
kerti padon édes csók, hosszú, végtelen szerelem-
mel telt csók csattan el, egymást átölelve boldogan
ül egy ifju és egy nő, suttogásukba bele vegyül
az esti fuvalom, oly ismerős a férfi s a nő, lassan
közeledem feléjük, a hold most épen reájuk vetette
sugarát, ijedten állok meg s hallom: kip, kop, kop,
kop . . . o . . . ! átkozott államfogyolság, az ör
ismét felébresztett egyhangu lépteivel; pedig ezt
mily szép lett volna tovább is álmodni.

Sok időbe került, míg újra álomra hunyhat-
tam szemeimet. Aludtam csendesen, álmodva oly
sok szép és rut dolgokat, mint még életemben
soha! Egyszerre hangos csengetés riaszt fel ál-
mamból, szobám setét, kívül minden csendes! . .
Pár perc múlva ismétlődik a csengetés, mire fe-
lettem, mellettem óriási dűbörgés keletkezett: el-
jött a munka idő, s szegény rabok a nélkül, hogy
meleg étel vagy italt élvezhettek volna, ki-ki mun-
kájához kell fogjon s így dolgoznak délig; ekkor
megkapják a paszuly, borsó vagy pityóka leve-
süket, 1 font kenyert mellé s ezzel másnap délig

kell a dermesztő hideg, vagy szobájokban dolgoz-
zanak: „ugy mint a rabok“!

Mintán a 2-ik csengetésre a hivatalos vizs-
gálat következett, magam is pien parad-ba vágva
magam, vártam a következőket. Rám nézve
ebből csak annyi származott, hogy szobámat ki-
takarították, mert a t e k i n t e t e s f e l ű g y e l ő
u r a korán szokott jünni s akkor rendnek muszáj
lenni! . . .

Julis! e' ismét Julis! szegény Julis volt az
első, ki e nap reggelén köszöntött, magával hozva
reggelimet; ennek elfogyasztásával foglalkoztam,
a midőn beállit szobámba egy sugár termetű
körszakállas, barna fiatal ember, kit azonnal egyi-
kének véltem lenni a fogház vendégei között elő-
sorolt két intelligens egyének. Bemutatta magát
kellő udvariassággal s fölkért, hogy leendő per-
ujításában fogadjam el megbizását, mert azon hat
hónapos elítéltetését jogtalannak tartja, s reméli,
hogy magát rehabilitáltathatja is! . . . Nem lesznek
én keresett ügyvéd? Lám! még itt a börtön falai
között is a kliensek csak ugy teremnek számomra.

A négy napi idő alatt többször keresett fel
a tilalom daczára bár ezen ur. Megtudtam tőle
nevét, megismertem részben a viszonyt, a miért
hat hónapig kelle szenvedjen és tudomásul vettem,
hogy f. hó 27 én örvendeni fog szabadságának.
Meglépett e fiatal ember óriási tudásával, rend-
kívül finom, udvarias, mondhatnám igazi fin de siecle
modorával, és sokat gondolkodtam felette, nem csak
mint irodánk leendő klienséről, de a sors szeszé-
lyének ritkaságáról, mit ezen ur képviselt jelenleg
előttem.

Beszél 4 nyelvet s most tanul börtönében
olaszul, — a mellett magyar poeta is.

Közlöm egyik versének néhány szakaszát:

Hol vagytok ti jó barátok?
Most nem látalak titeket?
Merre jártok? hol bolyongtok?
Vágynek lenni köztetek!

Sorsom irigylendő pedig
Egész nap csak henyelek;
A börtönben úszom nyakig!
Nincs osztolni kedvetek?

Sárga szinű palotában,
Garçon szobám elegáns,
Éjjel-nappal szolgálatban
Heten váltják fel egymást.

Napi sétámat ha végzem,
A figyelem meghiát:
Meggzámálják minden léptem,
Övnek attól, mi nem jó!

Mit kívánok minden megvan
Legalább is igérve
Barátomat mégse látom,
Mint régentén körömben.

Ilyen tehetség! és a börtön lakóháza? bizony
lehet tapasztalni itt is eleget!

És most mikor e sorokat írom, vége a négy-
napi dicső pályafutásomnak. Reggel 8 órakor ke-
zembe veszem az elbocsátási okmányt és haladhatok
ujra addig, míg valaki elém nem toppant és így
provokál: Uram! „Holnap elvárom segédeit“. Ez
annyit jelent: vagy a börtönet fogom megjukasz-
tani s örökre néma leszel, vagy újra bekerülsz
oda, honnan pár nappal előbb kiszabadultál: a
dutyiba.

Még egy éjszaka! Brrr! Már előre idegessé
tesznek azok a halálom óráján is megemlegetendő
monoton kopogások! Holnap! tehát holnap! Pró-
báljuk meg nyugodtan átaludni az éjszakát, hogy
reggel, midőn szabadságomat köszöntöm s bará-
taimat viszont látom, üde piros arcomra ne mond-
hassák rá: „Látszik, hogy a dutyiból jött“!

Az „1514-ik évi vad törvények.“

Sok szomorú és gyászos napjai, véres em-
lékü évei voltak már e szegény nemzetnek.

„A nép hallgatagon tűrte fájdalmát, türelme-
sen hordozta a nehéz jármót, nem jajgatott fel a
korbács fájó ütése alatt és nem kiáltott segélyért,
melyet ugy sem hallott volna meg senki. Megadta
magát kegyetlen sorsának. A lelanczolt nép nehéz
békői oly erősek voltak, hogy azok zörgése nem
zavará a nemesség álmát.“

„Dózsa György csak akkor tűzte ki a láza-
dás zászlóját, midőn a kuruczokat a nemesség el-
len egészen a dühösségig felingerelve látta.“

„Megkezdett az irtóztató vérengzés, kegyet-
lenebb a tatárok irtalmat nem ismerő pusztításá-
nál.“ A vért szomjazó, a boszu vad dühétől elra-
gadtott keresztiesek (kuruczok) megrohanták a fő-

urak kastélyait, a nemesek házait, azokat lerombolták, lakóit kegyetlenül lemészárolták. A nép dühét és elkeseredését növelte az, hogy Bornemissza János a Buda alatt táborozó keresztieseket a harczra tüzelt vidéki nemesekkel megvervén, az elfogott keresztiesek némely részét leölette, a többieknek pedig orrukat és füleiket levágatta és ugy bocsátotta vissza övéikhez. (Istváni: Hist. V.)

De forduljunk el az iszonyu vérengzésektől. Vessünk fát a családi mérszárlásokra; dugjuk be füleinket, hogy ne halljuk az iszonyu kínos nyögéseket, midőn Csáki és a jobb sorsra érdemes Telegdi karóra buzatnak, Dózsa pedig a székelly fia, Zápolya parancsára meritelenül, fején izzó vas koronával, kezében tüzes vas királyi pálczával a kegyetlen hóhérok által izzó vas trónba ültetik, majd megsütött teste szétarabolatik.

Boritsuk rá a feledés fátyolát. Ez iszonyu dolgok megtörténtek. Miért? Nem egyedül a Dózsa György nagyravágása volt az ok, mely a főurak ellen fordítá a végig kintzott jobbágyság pusztító fegyverét, hanem a nemességnek esztelen eljárása, telhetlen kapzsizsága, határtalan hatalomvágya és főleg emberietlensége fajult kegyetlen erőszakoskodása.

„A főurak magukhoz ragadták a megvetett néptől kicsikart adót.“ A kincstár örök elsikkasztották az adókat úgy, hogy a király mindennapi kiadásait sem tudták fedezni. Ennek folytán a törvényes kilenczeden, tizeden, adón kívül szintén annyi törvénytelen tized, kilenczed, adó és más teher sulyosodott a népre s a visszaélések ezek beszédese körül oly sulyossá tétetett a nép élete, hogy csaknem képtelen volt a terhek tovább viselésére. E mellett a költözködési szabadságtól majd nem meg vala fosztva.

Igy állottak a körülmények, midőn Szelim török szultán Horvátországba betört, hogy megboszulja Zápolyának az 1513-iki betörését a török tartományokba. A király megrémült, nem volt mivel sereget gyűjteni, mert a kincstár üres volt. Bakács közbenjárására — habár e közben a béke a törökkel 3 évre megkötetett — kereszties háborút hirdettek. Rövid időn a pór nép, az alsórendű papsággal együtt ezrenként gyűlt össze, hogy kurucczokká legyen. A földes urak mindent elkövettek, hogy jobbágyaikat földjeiken visszatartsák. „Közbirre tétetett, hogy a mely jobbággy engedellem nélkül utánok indul, vagy felszólalásra vissza nem tér, annak családja fog büntettetni; egyes urak által nők, aggok és gyermekek kintzattak is a legkegyetlenebb módon.“ Ez olaj volt az égő tüzre. „Nem az fájt már ekkor a népnek, hogy igavonó baromnak tartják, hogy megvetett, hogy semmi joga sincs, hogy véres verejtékének gyümölcse a másé, és terhei mégis elhordozhatlanok, hanem az fájt, hogy üdvösségeért, hazájáért még csak meghalni sem engedik.“ Fellázadt a nép, kik voltak a lázítók? Azok, kik évek óta hallatlan módon zsarolták, s mintán tőle minden földi javait elrabolták, most megakarták fosztani még attól is, hogy az egyház kegyelméből a szent hadban részt vehessenek. Mintegy százeren estek a nemesség ezen rőszakosságának áldozatul. Ez nem volt elég. A boszu. lihegő nemesség ezen vérlázító eseményt az 1514-iki országgyűlés határozataiban a jobbággy csaknem teljes kiirtására irányuló 48 külön törvényzikk tetőzte be.

Bakács bibornok-érek, Szatmáry kancellár püspök, Bornemissza a királyfi nevelője élén a főpapság — kettő kivételével — könyörögve kérték II. Ulászlót, a jószívű, de gyáva királyt, ki maga is elborzadt e vad boszu szülte törvényektől, hogy ne szentesitse a rákosi országgyűlésnek a hazára és nemzetre veszedelmes határozatokat. A jószívű király nem akarta, de Perényi a büszke nádor, a trónra vágyó Zápolyával megfélemlítve, rá erőszakolták. A gyáva király reszkette bár, de aláírta a kegyetlen törvényt. Ezzel a rend felbomlott, a szabadság és ország elnyomatott, a vérdíjak, kártérítések s más czimeken a követelések oly magasra csigáztattak, hogy a nép képtelen lévén fizetni, kiirtása elhatározottat (14. t. cz.). A papság e határozatokkal szemben a szegény, elkinzított nép mellett állott. De mintán a nemesség az ész és tudomány hatalmának és befolyásának, melyet a főpapság képviselt, nem tudott ellenállani s azt tűrni s mintán Bakács a Drágfi jobbággyának fiából lett érsek-bibornokká s ily eredetűek voltak Szatmáry püspök s más papok is, kimondták, hogy jobbággy fia pappá nem lehet. De ne többet e képből. A mult csak példa legyen most.

1514-ben 100,000-en véreztek el a durva erőszak és önkény hatalma folytán. A hazának, a nemzetnek szomorú karácsonya volt. Ez csak csak előjátéka volt Mohácsnak, hol az urak eme bűnét egy nemzet ártatlan vére mosta le. Szomorú karácsonya volt a nemzetnek.

Nem teszünk összehasonlítást a mult és jelen között. I. Ferdinánd 32 év után az 1514-iki törvényeket „Vad törvényeknek“ nevezte. Jönek az 1894-iki. Milyenek lesznek?

Tisztán kölcsönös. * Részvényei nincsenek.
Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.
A legnagyobb és leggazdagabb pénzügyintézet a világon.
Biztosítéki alapja
907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
Alapított 1843.

Biztosít:
emberéletet a legkülönbözőbb és legelőnyösebb módozatok szerint.
Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál
az **ERDÉLYRÉSZI ALIGAZGATÓSÁG** Kolozsvártt.

A COGNAC-IPAR Részvénytársaság
BUDAPESTI SZÉK
KORONA-COGNAC

gyártára és gyarmányára vonatkozólag a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegyikisérli.
kémiai és állomás.
(Földmívelési m. kir. miniszterium).
Sz. 1437.
1892. Az orsz. m. kir. kémiai intézet és központi vegyikisérleti állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a Cognac-Ipar részvénytársaság cognacgyára a modern technikai és egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből máj 21. napján hivatalosan vett (töfő) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott.
Budapest, 1892. október hó 28-án.

Az igazgató helyett: **TOTH s. k.**
Kapható:
Csik-Szeredában . . . Nagy Gyulánál.
Gyergyó-Szentmiklóson . . . Kereszties Gerónél.
Gyergyó-Ditróban . . . Lukács Mártonnál
Gy.-Tölgyesen . . . Róth Albert gyógyszerésznél.

A még eddig fölülmulthatatlan valódi
MALÁRTSIK-FÉLE
PATKÁNYIRTÓ-POGÁCSA

azon rendkívüli pusztító szer, a mely rohamosan kiirt patkányt, egeret, és vakondokat a nélkül, hogy más házi állatoknak kárt okozna.

Ezen patkányirtó szer sem Phosphort, sem Strychnint, sem Arsenikumot vagy más mérgeként ható szert nem tartalmaz, tehát házi állatoknak teljesen ártalmatlan.

1 kis csomag ára használati utasítással **15 kr., 30 fillér**; 1 nagy csomag ára **30 kr., 60 fillér**.

Viszont elarusítók megfelelő kedvezményben részesülnek.

Próba rendelvények, melyek 4 kis-, vagy 2 nagy csomagból állanak, legcélszerűbben 80 kr előre beküldése mellett ajánlott levélben portómentesen eszközölhetnek.

Ezen patkányirtó-pogácsa valódi és mindig friss minőségben kapható Magyarországon minden nagyobb fűszer- és gyógyáru kereskedésében.

MALÁRTSIK GYÖRGY.
az igazán hámulatos hatású patkányirtó-pogácsa feltalálója. — S.-A.-Ujbel tt. (Fő-tér.)
Raktár Székely-Udvarhely: Gül János; Székely-Keresztur: Roth János, Széll Géza és Nagy Péter; Szászrégen: Frónius Károly; Maros-Vásárhely: Bucher Károly; Maros-Ludas: Jánchi Demeter; Erzsébetváros: Szentpétery Antal; Segesvár: Misselbacher J. B.; Medgyes: Ipsen J. és Theil; Seps-Szentgyörgy: Dézsy János; Fogaras: Schul Henrik; Brassó: Teutsch és Tartler uraknál.

2-5